

-Pamebhamε

"Nimlɔɔ : 30 "Su : -Zaan "yisü -Kwε : 2009 "Su -bha 'sëedhε -mü "Gwεetaawo

'WON -TAONG -MA 'GÜ 'SËEDHε

Mε -dewo -yö -së

-Pameame 'ö -kë kwaa- naɔ "gblügbli -nu -ma 'gü 'sëedhε 'ka bha, -a -ben zë -mε -nu yi ka faan -dɔ, -Gblüdë -a 'në -nu kö 'ka ka faan dɔ -a -wo pö -sü -bha -dedewo. -A -kun "gbu- -mε =në 'ö- =trɔɔn =slɔɔ. 'Mε 'ö ö -de nu -a -wo pö -sü -dhe -a =trɔɔn -yö -dho yö- -bha.

Kwaa- =danwo pö "sε 'gü -wɔn

"Maadhö

Baa suu -dee 'bha 'ö =ya nu

-Vunggwεε

Kwaa- "Maadhε bha, "kwi -naa =bidhong 'kpii- do -yö mü 'ö 'wɔn 'ö -gban pë ta -sü -bha 'ö -gban a -bha. -Wa -dhe 'Sënëra (CNRA). 'Mε -nu 'wo bha =në 'ö =wa baa suu -dee 'bha =slεε. Baa bha -wa -dhe **BAKU**. "Kwi -a "su 'ö -kë 'Utö 'ka, 'ö 'kwa- -dhe "zε -kwε 'ö -ziö ya (2008) 'gü bha- 'ka 'pödhε 'ö -kë -Vunggwεε 'ka bha- 'gü. Baa bha -wa -pö -yö -kë 'vaandhö 'ö go 'mü 'ö -dhi -dedewo. Kö -wo "kadhi do ta, 'tɔngnö -kaong -yaaga (30) =në go- 'gü. 'Yö kwaa- baa 'dhe 'kö 'kwa- dɔ 'ö kwa -gɔ 'bhlaadhε -nu 'gü bha, yö -zë -a "kadhi do 'tɔngnö "sɔɔdhu (5) =në go- 'gü.

Baku bha -wa -ta -dhe =gban 'gü 'ö -dhi. -Dhe do sɛnng 'ö 'yaa dhi- -bha, yö -mü 'baa- 'gü -dhe =në -a 'ka.

"yεen 'gü -dhe -ziaan -yö -dhi -a -bha. Baku bha -yö -kë "vaandhö. "Su -kaong do ö ga do (11) -bha -yö mü. 'Yö- 'dhe 'ö 'yaa kë "vaandhö 'ö -kë "su -kaong do ö ga -yiisiö (14) waa- kaong do ö ga "saaga (15) =zinng 'gü. -Waa pö woo- ta, -a "sε =në 'ö 'wo- -ya.

CNRA bha -yö kë dhebhë -nu 'ö 'wo -Vunggwεε, -a -nu faan -dɔ kö -wo baa bha- ta. -A -wɔn 'gü, -yö kë gbaadhε -kë -a -nu -gɔ baa zɔn =mangzii do, "bang -nu, klaa" -nu 'ka -dedewo.

Baku -wɔn bha -kwaa 'kun kwa faan 'ka. Yö =në ka "yan 'dhö- ta -dhe -bha pë "bin 'gü ya.

L'orthographe DAN

Voici ce que nous pouvons utiliser pour savoir lire et écrire en langue dan.

Les consonnes et les voyelles que vous ne voyez pas ici sont les mêmes qu'en français.

Attention:

1. c, h, j, qu et x n'existent pas en dan.

2. r ne se trouve jamais au début d'un mot.

Voici le reste de l'alphabet :

Lettres	Exemple	Traduction
Aa	"kaa	<i>gale</i>
An	"gan	<i>tirer</i>
Aan	saan	<i>cadeau</i>
aɔ	kaɔ	<i>perdrix</i>
aɔn	'daɔn-	<i>araignée</i>
bh	-bho	<i>cabris</i>
dh	dhe	<i>mère</i>
ee	=wee	<i>sel</i>
ε	"pε	<i>déchirer</i>
εε	=wεε	<i>moquerie</i>
en	-gen	<i>pied</i>
εen	=gblεen	<i>long</i>
ë	pë	<i>chose</i>

ëë	"këë	<i>daba</i>
ën	'kën	<i>rassasier</i>
ëën	=klëën	<i>entourer</i>
εa	"kpεa	<i>sec</i>
εan	gean"	<i>scorpion</i>
gw	-gwë	<i>caillou</i>
in	"bin	<i>fleur</i>
iin	"iin	<i>ou</i>
ɪ	"wɪ	<i>parler</i>
u	"gbu-	<i>fort</i>
kw	=kwaa	<i>main gauche</i>
ng	gbeng	<i>nuit</i>
oo	-zoo	<i>chenille</i>
ɔ	'pɔ	<i>credit</i>
ɔn	"yɔn	<i>huile</i>
ɔɔn	=yɔɔn	<i>sang</i>
ö	pö	<i>dire</i>
öö	töö	<i>panier</i>
u	"su	<i>lune</i>
un	bun	<i>tombeau</i>
uun	=yuun	<i>asticot</i>

ü	'gü	<i>intérieur</i>
üü	"güü	<i>amère</i>
ün	=blün	<i>miette</i>
üün	glüün	<i>rouler</i>
ü	"gü	<i>brûler</i>
üü	"bhüü	<i>tarir</i>
u	"tu	<i>oreille</i>
uu	"tuu	<i>sauce</i>

-Wo 'dho -kɔ (Les tons)

très haut	"dhü arbte
haut	'kɔ
moyen	dë
bas	=zε termite
très bas	-dhɔ
très haut + très bas	"klang- singe
haut + très bas	'yënn- soleil
moyen + très bas	saa- savon
bas + très bas	=göö- iroko
moyen + très haut	gean" scorpion
moyen + haut	kpuu' souche

-Kwaa "Kodivua -sɛ 'gü -wɔn

= Badhong 'kpɪi- 'ö -ziö Flika waa- 'Sɛkö -nu = zinng 'gü

= Badhong -zuö -mɛ (depanngdanngsü) kɛ -kwɛ Flika = nɛ kɛ- sü. 'Wo -ya
-nu kpö "gblügblü 'gü 'dodo "zɛ ('utö) = badhong bha- -zuö -sü
= plɛ 'ö 'wo kwa -gɔ -dhekpaɔyi "saɔplɛ (7) 'ka -bha, -a -kwɛ -kaɔng "saɔdo
"Kodivuaa -sɛ ya- 'gü 'yö Flika waa- 'sɛkö -wa ö ga = plɛ(62) = nɛ, Flika
-wa do -dhe Flika 'yö -dhö kpö -ma 'kwɛ- "zɛ -yaa 'sü = kö -kaɔng do ö
'wo- do -dhe 'Sɛkö. bha- -dhekpaɔyi "saɔdo (6) ga "sɔɔdhu (15). Yö = nɛ
'Kwa- pö kwaa -naa 'ka. -A = badhong bha kwaa- plezidanng 'ö 'kupö
-yaflɛgü 'fɛtö -a 'dhe 'ö kwɛɛ (2009), bha- nu siɛ ya.

'Wɔn 'ö -gban "Kpɔngtaadhe -wɔn -bha

"Yi -bha pa 'ö- wo: Mali, Nizɛɛ, Senegalɛ, Gine, "Kodivuaa,
Sedhaleɔnɛ, Modhitani, Gana, Benɛ, -Mɔɔsɪi "sɛ -nu 'gü

"Yi -bha pa -kɔ suu 'dhe ya, -yö mɛ -kɔn -dedewo. 'Mɛ 'ö "yi 'dhö- -nu zɛ "sɛ bha- -nu 'gü, -a -nu
= gban -da 'kwɛ- -sü -wo -ziö mɛ "bhudhe kɛng do ö -kɔ "sɔɔdhu waa- mɛ "suesiö(159) -ta. 'Mɛ 'dhe 'ö- -nu
-bha pɛ -nu 'wo = see -wo -ziö mɛ "gblü kɛng "saɔdo (600 000).

Senegalö, mɛ (264 000)

-Mɔɔsɪi "sɛ, mɛ (150 gbeng) 'ka, -dhe -yö kɛ Diulaso -kwɛ 'ö -kɛ 1919 'kpɪi- 'ö mü 'wo- -dhe
000) = nɛ "yi 'ö kɛ -kpaɔ 'ö = gloo 'gü. Dha 'ka, -a 'gü. -A 'dhe 'ö Yalgado Wedrago, -yö
dho -nu = slɔɔ -pɛ suu 'ö "dhü bha, = ya kwɛɛ -yö -kɛ "dhü -zroo kɛ -ma "yi = bhaa; pɔng
-nu 'ka 'yö mɛ = mɔɔ -kwɛ kɛng -bha, (setanngblɛ) 'gü -nu kɛ -kan, mɛ "sɔɔdhu
"saga (8) 'wo ga.. -a suu 'yii kɛ ban "dhü Wagadugu -dhe 'ö -kɛ -wo kɛ -ga, 'kɔ -nu, gɔ
Dha 'ö ban -sü zü do. -A -bleblesü 'ö kɛ 'pö- 'kpɪi- 'ka, = nɛ- 'gü. -nu -wo kɛ -ma "yi
bho gbeng -dho -ban "tüng 'bha 'gü, "sɛ 'Kɔ -kaɔng = plɛ ö ga = bhaa "sɛnngdhö.
-zoo "iin "bhlɛ -gɔ bha- 'gü, -yö -gun -yiisiö (24) -yö kɛ -wü.

"tüng ('katrɛɛ 'ka -Bobɔɔ "iin Bobo = Dhɔtrɔɔ = plöo -dhe

Siedhaleɔnɛ, mɛ (103) = nɛ "yi -nu zɛ. Gana, mɛ (24) = nɛ 'ö ga.

"Kodivuaa, mɛ (19) = nɛ "yi -ya -nu zɛ "pleɛ waa- -gbekɔ 'ö "kwi -ya -nu -dhe 'zuen- waa- zue bha- -nu 'gü.
Nizɛɛ, mɛ 4 'wo ga, 'yö mɛ 15610 -naa 'kɔ -nu wü, "sɛ bha -a "pɛɛn 'dhe -nu 'wo- -nu Agadezɛ, Zendɛɛ,
Tohua, Dosɔ waa- Tilaberi -nu -kɛ, -a -nu 'gü, -a -gen -mü = dhe dha -yö kɛ ban- -dhekpaɔyi 4 'ka
'gbaandhö. Dha suu bha 'yii kɛ ban 'dhö -a -kwɛ 30 -naa = nɛ bha.

Mali, mɛ 2 = nɛ 'wo ga 'yö pɛ 'dhö = see 'kɔdhi 160 -bha "sɛ bha, -a "pɛɛn -nu 'wo- -nu -dhe Sikaso, Mɔpti,
Gao, Segu, kulikoro waa- Kayesi bha, -a -nu 'gü. "Yi kɛ -dho -tuɛ, 'kɔ, 'bhlaadhe, pɔng -nu = gban 'ka.

Senegalë, me 11 =në 'wo ga dhaga 'koson 'yö "yi 'ö bə 'kə "gblü -kaong -yaaga (30 000) -ta.

'Wön -nu bha -wo -kë "dhü -kwe do ya- 'ka (2009) "kwi- "su 'ö -kë zue waa- setanngblë 'ka bha- -nu 'gü. Dha -bha pë see- -sü bha -yö = gbaon -sü 'ka metii "se -nu 'wo 'yënn- -pö -zian 'ka bha, =në- -nu -ta -dedewo.

-A -kwe =ple -naa =ne, dha 'ö kë ban metii "se -nu 'wo 'yënn- -pö -zian 'ka, -a -nu 'gü, -yö kë me këng -yaaga (300) -zë 'ö pë =see me "gblü këng "saaga (800 000) -bha. Niziee, Gine waa- Bene, "se -yaaga (3) 'ö 'wo bha wo -zë -a -nu -bha -yö -kë "dhü -kwe "pepe = gban 'ka.

'Wön dö -me -nu 'bha -nu -wa -pö 'ö dho kë -kə 'ö- -bha kö dö -yö wo 'wön bha- 'kun -kə 'ka, yö -mü =dhe =mangzii suu 'bha -yö -dhö 'ö "tüng to "dhiü 'ö- -zön me -dhe. Dha =në yöö ban "gbu- -ee, 'yënn- =në yöö "bhü "gbu- -ee, 'yö- to "dhiü 'ö- "slë -zön, 'yö me -nu 'wo dö wo dö -kə 'ka. =Mangzii 'ö "dhü bha, -a -dhe -ya -bha kö "səgo 'dhe 'ö "dhü -a -bha -yë -yö kë -së 'ka. -A -yë kë =saa -yö 'wëë- midhiaa këng "saado.

Me =sləw -pë -nu
-wən

Bəw, "drəw bəw

'Wön 'ö -gban

bəw "dhəw dö -wən

-bha

Depanngdanngsü 'ö

'kwa =məw- -bha

'kwa- -dhe -ya 'flëë-

'gü dhe bha, -a -troo

'dhe 'ö kwëe (2009)

'ö -kë -a -kaong

-yiisiö 'ö ga "suesiö

-naa 'ka (49) bha,

"Kədhəgo -me -nu

-wo kë -wo -bha -kë.

-Dhe bha- 'gü,

"kumana "bhlënn

'në ("su plefe) 'ö mü

-yö kë 'në gləw- -nu

(wlüü" -në -nu) faan

-dö kö -wo bəw -tuö

-wa "dhəw dö.

-Ya -pö 'ö "flanngsü

"se 'gü, "drəw -wü -wən

-yö "gbu-. -A =bhlëë

-dede -yö -dhö. -A

sənn- -yö "gbu- =Ya

kë "dhü kö -gən gəw

-me -nu -naa -dhioo

-yö dö. -Gleng 'ö 'wo-

-da "kədhəgo 'në -nu

-bha bha kwa -məw -a

-bha 'ö 'kwa- pö -wa

-da kwa =në kwa -bha

bha. Bəw -wən bha

'wön -së -mü -a -tuö

-sü 'ka.

'Wön 'ö -gban -potaasü -wən -bha

"Yan kë -yua 'wo- -dhe apolo

'Me 'ö- "yan 'dhö- kë sië, -a -me -yö baa "dhe bho kö -ya -kpa. =Ya ma -së 'ka, -a "yi bha =ya =dhiëë kö- -me -ya yö ö "yan ga =ple =gban 'gü. -Yö -ziö polo -go -dedewo.

'Wön 'ö -gban troo -nu -bha me wəkwə -nu 'gü

"Kpungtaadhe -to "dhü -sü -bha =badhong 'ö -kwe =ya ziö -yiisiö 'yö 'wo- -zuö bha, -a 'dhe 'ö -kwe 'ö nu- ya- (2010) 'ka bha, -yö -dhö kë- metii "se 'ö -kë Dhaflikö di 'sidë 'ka bha, =në- 'gü. Metii "se =ple =në- -nu 'tə =ya -wo =kö 'wo dho 'dho- =badhong bha- -bha. -A -bleesü -mü Dhaflikö di 'sidë bha- 'ka 'yö dö 'dhö -kë Gana 'ka. -Zlaan =ya "wi- -bha kwa -dho 'dho-

'Wön 'ö me 'kən -dedewo

Dhebë 'ö ka "yan 'ö- -bha ya, 'gbiöödhe -mü. -Yö -go me tii "se dö 'bha 'ö 'wo- -dhe Tinizi -a 'gü. "Këë 'pödhë 'wo- -dhe Gafësa, Tinizi -dhe -go "siaa- =yën =në- 'gü kpënnghö. -Wa -dhe 'Afë, -a -kwe -yö -kaong -yaaga (30). 'Gu 'ö dö- 'ka bha, 'në -kaong dö ö ga =ple (12) =në 'ö- 'gü. Gəw- "saado (6), dhebë "saado (6).

=Dhətrəw -nu -wa -pö dhebë bha -yö -dhö 'në -nu bha -a -nu 'kpə -së 'ka. -A züë" 'ya 'dho- "tëë-. -Kəlookota 'bha -nu -wa -pö -ziaawo wo -dho -a -ta 'kun 'në -nu bha, -a -nu tuö -sü -nu -bha. Dhebë

~~-bleesü do 'bha -yö kē 'nē -kaong do ö ga do (11) -kpo "tüng 'bha 'gü. -Yö -go "kwi -naa "se 'bha -wo- -dhe 'Gresi -a 'gü.~~

Dhebënë 'ö 'nē -kaong do
ö ga =ple 'dhö- "gblü- bha
yö nü ka "yan 'dhö- "bin
-bha ya.

"Gwënnq

<<-Maa 'nē -glengsü =nē ö 'ko do ziaan =bhaa.>>

Pë -Wlangda -sü

Troo 'kpii- 'ö kē -gban kwaa- 'sëedh ε -bha Sangtaa

Troo 'kpii- 'ö -kē -kē Sangtaa bha, -a =fotoo 'bha =nε

'Ö sü me =kwaa 'gü, me =ple -naa 'ö gblaa- 'faan- 'dhö- -go -bha bha, -wa -dhe =Weng, -Tokpaplöö =dhuutii bha. Yö =nē kē so -da =misie Valangten -bha 'fetö yi 'ka, me -yaaga -naa bha, Sangtaa =dhuutii bha, me -yiisiö -naa, Bongtaa =dhuutii bha, me "soodhu -naa bha, -wa -dhe =Gee -zlaan gbö, yö =nē kē "yi kpo troo bha- -ta, "kεε -a -wön =ya "su 'ö -kē "ze ('utö) 'ka 'ö ya- 'gü. Me "saado -naa, -wa -dhe =misie Toma Beato - yö -go 'Suisë "se 'gü. Me "saople -naa bha -wa -dhe =misië Vidrinë Valangten -yö -go =dhuusi "se 'gü. Me "saaga -naa, bha -wa -dhe =Kesı Dhifonngsü, me "suesiö -naa -wa -dhe =misie Kalilu Tera 'yö =misie Teofilë 'ö do mü.

'Ka ka bo 'sëedhe ya- -wo pö -sü 'ka, 'wön 'bha =ya kē ka -go kö 'ka pö yi -dhe, -ka 'sëedhe kē kö 'ka bo. Yii- 'dresü -mü 08 BP 857 Abidjan 08 'ka. Tel. 08 18 08 88 / 06 39 04 88

'Me -nu 'ö 'wo 'sëedhe 'ö ya- -kē, wo -mü =Sai Zoziasü , "Dhooögbö Zafe, =Kesı Mōyan Dhifonngsü, Valangten Vidrinö waa-

Edhena Pedhekwalösökaya 'ö- -nu =gban =ple 'wo go Dhusi 'ö -da "Anesü 'ö go 'Suisü , -a -nu 'ka.

-Pamebhamε

"Nimlɔɔ : 30 "Su : -Zaan "yisü -Kwε : 2009 "Su -bha 'sëédhε -mü "Gwεεtaawo

‘Wɔn yaa kë -sü =ya sɔ =dεε -dedewo

‘Ně dhebě ‘ně ya, -a -kwε -yö kaɔng do ö ga do ‘yö dho ö dhuëë- =keng- ‘yö- dhuëë bha ‘ö ‘gu do- -bha.